

Declarația de la Vatra Dornei:

**“Patrimoniul cultural: o resursă înrădăcinată în teritoriu, sinonimă cu
atractivitatea și viitorul pentru munții noștri!”**

Noi, reprezentanții Euromontana, adunați aici, la Vatra Dornei, pe 27 septembrie 2018, declarăm:

*Patrimoniul cultural este format din resurse creative și culturale de natură tangibilă sau intangibilă, având o valoare pentru societate ce a fost recunoscută public, astfel încât să fie conservat pentru generațiile viitoare. Acesta include situri naturale construite și arheologice, muzee, monumente, lucrări de artă, orașe istorice, practici agronomice, forestiere și alimentare, lucrări literare, muzicale, audio-vizuale și digitale, precum și cunoștințele, practicile și tradițiile cetățenilor europeni. Patrimoniul cultural este deosebit de bogat și diversificat în zona montană. Această **bogăție culturală** este parte integrantă a **identității și mândriei oamenilor de la munte**.*

Zonele montane au de asemenea un patrimoniu natural foarte bogat, cu situri naturale ce au aspecte culturale și formațiuni fizice, biologice sau geologice ce au influențat viața oamenilor de la munte. Spre exemplu, pastoralismul este o activitate agrară tipică ce influențează aspectele naturale ale munților și contribuie la biodiversitatea ecosistemelor montane. Patrimoniul cultural și cel natural sunt astfel conectate intrinsec.

*În fața globalizării din ziua de astăzi, patrimoniul cultural și cel natural sunt unele dintre puținele resurse cu potențial pentru **dezvoltare economică conectată direct la teritorii, la locuitorii acestora și la modul lor de viață**. De aceea, sunt o **resursă strategică majoră pentru viitor**, ce poate oferi multe beneficii sociale, de mediu și economice, cu condiția să fie exploatată și dezvoltată într-o manieră corectă și durabilă.*

*Aceste bogate patrimonii culturale și naturale au de asemenea și un foarte **puternic potențial pentru inovare**, ce poate revitaliza teritoriile, încuraja dezvoltarea de noi idei antreprenoriale și în același timp **să întărească atractivitatea munților**, ca întreg.*

*Confruntată cu o finanțare publică în declin, cu provocările globalizării și metropolizării, schimbărilor climatice și cu presiuni fizice și de mediu în creștere, conservarea patrimoniului poate fi amenințată. De aceea, **o mai bună conservare și***

valorificare sunt posibile și necesare pentru a crește ocuparea forței de muncă și atractivitatea munților, iar pentru a realiza acest obiectiv trebuie exploatat întregul potențial tehnologic.

Pentru o mai bună conservare și valorificare a patrimoniului cultural montan și pentru a-l transforma într-un motor pentru o dezvoltare viitoare, facem apel la instituțiile europene, naționale și regionale să:

- Acorde o recunoaștere mai mare în acest An European al Patrimoniului Cultural nu numai pentru valoarea intrinsecă a zonelor montane, ca și a celor rurale, la o scară mai mare, dar și pentru contribuția lor socio-economică la bunăstarea tuturor cetățenilor.
- Acorde mai mult sprijin proiectelor montane colective legate de protecția și îmbunătățirea patrimoniului cultural (de ex. prin produsele montane) pentru a întări structura lanțurilor de aprovizionare reziliente.
- Acorde o recunoaștere mai mare legăturilor intrinsece între patrimoniul cultural și cel natural în zona montană (spre exemplu printr-o recunoaștere cum este cea a etichetării ca Rezervații a Biosferelor de către UNESCO) precum și a faptului că peisajele culturale europene au fost formate prin activitate umană, în special prin agricultură și creșterea animalelor. Întoarcerea la sălbăticie a unora dintre munți ar duce la dispariția acestui patrimoniu și la schimbări semnificative ale peisajului.
- Mențină un nivel adecvat de finanțare pentru a ajuta conservarea și o mai bună dezvoltare a acestei resurse geo-specifice și astfel să creeze locuri de muncă, inclusiv în zonele montane izolate. În plus, pentru a putea fi utilizabile chiar și de către structurile mici (municipalități, asociații etc.), accesul la aceste fonduri trebuie simplificat.
- Întărească legăturile dintre cercetare și inovare și actorii din teren, astfel încât noile inovații să poate fi implementate direct, pentru o mai bună conservare și valorificare a patrimoniului.
- Transmită mai bine inovațiile tehnologice, cum ar fi vizualizări și redări în 3D și a le face mai accesibile, inclusiv pentru structurile antreprenoriale mici.
- Folosească patrimoniul cultural ca pe un factor de integrare și atractivitate și să primească noi locuitori, în special în zonele montane depopulate.
- Aducă mai aproape oamenii ce trăiesc în zonele urbane de cei din zonele rurale prin o mai bună cunoaștere și transmitere a patrimoniului cultural, astfel acordând o mai

mare recunoaștere valorii patrimoniului cultural montan pentru societate, în întregul ei.

- Promoveze transmiterea și revitalizarea patrimoniului cultural prin dialog inter-generațional și prin programe de schimburi între tineri și bătrâni, între locuitori ai zonelor urbane mari și cei ai satelor mici.

În final, noi, Euromontana, ne angajăm să contribuim prin activitățile noastre la o mai bună conservare și valorificare a patrimoniului cultural și celui natural din munții Europei, pentru a le transforma într-o forță motoare pentru dezvoltarea viitoare a munților locuiți din Europa prin:

- Recunoașterea rolului patrimoniului cultural în identitatea populațiilor montane și în identitatea țărilor și teritoriilor, ca și a specificității și valorii pe care acesta le aduce.
- Schimburi de bune practici în managementul modern și inovativ (inclusiv cu tehnologii noi) al patrimoniului cultural și celui natural din munți.
- Încurajarea instituțiilor UE să se asigure că politicile europene dedică o parte corespunzătoare a finanțării culturale zonelor montane și să le încurajeze să mențină o politică europeană de compensare pentru constrângerile naturale, care să se ridice la înălțimea mizei provocării de a menține munții dinamici.
- Încurajarea autorităților locale și regionale să ia mai mult în considerare patrimoniul cultural în planurile și programele de dezvoltare locală, prin procese participative, integrând viziunea și percepția comunităților montane, în special în zonele cele mai izolate.
- Dezvoltarea de proiecte europene pe tema patrimoniului cultural și/sau natural.
- Cea mai eficientă comunicare și transmitere către societate a angajamentului nostru activ și a dragostei noastre pentru munți și valorile pe care aceștia le aduc tuturor, fie aceasta la nivel european, național, regional sau local, prin promovarea specificității montane, față de alte teritorii.

